

Hoe gaat het toch met...

Jan-Willem de Paiva Verheijden, oud-columnist van de Eclair, oud mr.dr.s.-student, non-executive bestuurslid van Ex Duplo en mens

Een aantal jaren terug heb ik eens een stukje voor De Duplomaat geschreven. Het moest een recensie zijn van het laatste boek van Pim Fortuyn, maar werd in wezen een politiek opiniestukje. Ik schreef het vlak voor de moord op Fortuyn en net na zijn overlijden werd het gepubliceerd. Vandaar dat de toenmalige hoofdredacteur van De Duplomaat mij net voor het ter perse gaan van het stukje vroeg of ik het misschien wilde matigen in het licht van dat overlijden, maar dat wilde ik niet.

De toenmalige hoofdredacteur is nu voorzitter van Ex Duplo en ik ben “non-executive bestuurslid”, hetgeen volgens mij betekent dat ik in principe niets hoeft te doen, tenzij ik het wil. Ik heb een beetje moeite met de naam non-executive, want “executive” klinkt veel mooier. Het doet denken aan de executive class en chief executive officers, terwijl non-executive alleen zegt dat je dat dus in ieder geval niet bent. Bovendien is het niet echt mooi om “non-” voor je functie te hebben, als ware je activiteit slechts in negatieve zin te definiëren. Maar dat is eigenlijk ook wel zo.

Hoe dat ook zij, een stukje voor De Duplomaat wilde ik wel schrijven en de Ex Duplo voorzitter suggereerde dat ik over politiek zou schrijven, toch één van mijn obsessies. Ik dacht dat dit mij als kersverse Europese ambtenaar niet zou sieren en bovendien was ik bang in herhaling te vallen; ik verkondig al jaren tot vervelens toe dezelfde standpunten en zou de ‘recensie’ van Fortuyns boek zo kunnen copy-pasten en alleen wat namen aanpassen aan de huidige situatie. Na een gesprek met de huidige hoofdredacteur van dit blad besloten we dat ik over mijzelf zou schrijven; althans over werken bij de Europese Commissie en de overgang van het studentenleven naar het werkende leven. Aangezien ik ten tijde van het schrijven van dit stukje de deadline reeds ruim heb overschreden en tot een paar uur geleden gedurende een paar weken volledig vergeten was dat ik dit zou schrijven, leek me dat eerlijk gezegd ook wel makkelijk.

Zoals ik al zei werk ik nu bij de Europese Commissie, meer specifiek bij het Directoraat Generaal Interne Markt. Ik was hier eerst stagiair, kreeg toen een tijdelijk contract aangeboden en heb nu een permanente positie. Om een dergelijke vaste baan te krijgen bij de Commissie (of een andere instelling van de Europese Unie) moet je eerst het zogenaamde ‘concours’ halen. Dat concours wordt eens in de zoveel jaren georganiseerd en de kandidaten komen uit de gehele EU. Het concours bestaat uit verschillende fasen van schriftelijke en mondelinge tentamens en beslaat gemiddeld een periode van meer dan een jaar. Aan het laatste concours deden ongeveer 50.000 kandidaten uit heel Europa mee, waarvan slechts 2 procent slaagde. De pakweg 1.000 geslaagde kandidaten voor het concours krijgen geen garantie op een baan; ze komen slechts op de lijst van geslaagde ►

kandidaten (de laureatenlijst) waarvan de Europese Unie medewerkers kan rekruteren. Soms duurt het een aantal jaren voordat iemand die op de laureatenlijst staat een baan krijgt, maar een laureatenlijst vervalt ook weer na een paar jaar. Als men dan nog geen baan heeft, moet men het concours opnieuw doen (of niet).

Als ik de vorige paragraaf teruglees, besef ik dat ik een deprimerend beeld schets van de mogelijkheden om voor de Europese Unie te werken. Dat is onterecht. Ik heb het zelf gehaald en, behalve dat ik het mr.drs.-programma gedaan heb, ben ik niet een ontzettende studierd (om maar eens taalgebruik te hanteren waarvan ik mij inbeeld dat het aansluit bij de belevingswereld van studenten die 3 à 8 jaar jonger zijn dan ik). Wel moet ik toegeven dat ik voor het concours erg hard gestudeerd heb; harder dan ik ooit op de universiteit gedaan heb.

Nadat ik al die moeite gedaan had om binnen te komen was het succes er dus: ik was geslaagd en zat ook nog eens in de 'first merit class' van geslaagde kandidaten. Een baan vond ik kort daarna: bij het Directoraat-generaal Interne Markt. Daarmee ben ik bij het tweede onderwerp van dit stukje beland: de overgang van het studentenleven naar het werkende leven. Ik kan jullie garanderen dat mij dat zwaar viel. Als student hoor je altijd al dat het studentenleven de mooiste tijd van je leven is, maar echt beseffen hoe bijzonder het is, doe je niet. Bovendien lees je de succesverhalen van ex-studenten 'van jouw universiteit' op de websites van de Shells en de McKinseys en het lijkt alsof het werkende leven pas écht interessant is. Vandaar dat op onze universiteit tweedejaars studenten bedrijfsbezoeken afstruinen (deed ik ook) en De Duplomaat volstaat met saaie informatie over saaie bedrijven (bij voorbaat mijn excuses; er staan ook leuke artikelen in).

Nu is het werkende leven ook echt interessant, dat vind ik tenminste wel, maar je studietijd is zeker uniek. In almanakken en Eclaires vind je vaak een voorwoordje door een Ivo Opstelten of iemand uit het bedrijfsleven die dan zegt dat je alles uit je studententijd moet halen en dat het de beste tijd van je leven is. Met dat laatste ben ik het niet eens, maar ik besef dat ik dit afgezaagde verhaal toch enigszins herhaal. Wel zou ik jullie allen willen aansporen niet alleen erg actief te zijn in je studententijd, maar ook erg passief. Wat is er mooier dan om 12 uur wakker worden, koffie zetten, je afvragen wat je vandaag gaat doen, een krantje lezen, even naar de uni gaan (om koffie te drinken), toch maar weer naar je studentenhuis gaan en 's avonds keihard feesten (of wederom niets doen). Dat zit er voor de werkende klasse niet in.

Niettegenstaande dat je dat laatste dus niet kunt combineren met werken bij de Commissie –iets dat mijn onbewuste af en toe nog erg raar vindt– is dit voor mij het meest interessante werk dat ik mij voor kan stellen. Als je geïnteresseerd bent in beleid en vooral in beleid dat echt een enorme impact heeft, dan ben je bij de Commissie op de juiste plek. Persoonlijk bereid ik bijvoorbeeld veel juridische procedures voor die ►

de Europese Commissie aanspant tegen Lidstaten die het EG-verdrag niet zouden respecteren. Het resultaat van mijn werk kan ik niet alleen in de kranten teruglezen, ook is dit werk de ultieme manier om zowel juridische als economische kennis in de praktijk te brengen. Als ik een officiële waarschuwing schrijf die de Commissie naar een Lidstaat stuurt, moet deze niet alleen juridisch waterdicht zijn, maar ook economisch zeer solide, aangezien het in mijn geval gaat om de 'economische' vrijheden die door het EG-verdrag gegarandeerd worden. Het spreekt voor zich dat het mr.drs.-programma dan ook de ideale voorbereiding voor een baan bij de Europese Unie is.

Desondanks heb ik de indruk dat weinig mr.drs.-studenten proberen een baan bij de Europese Unie te veroveren en dat steekt mij. Veel Italianen of Fransen trekken een vol jaar uit om zich voor te bereiden op het EU-concours, maar veel Nederlanders weten niet eens wat het is. Ik reken dan ook op de huidige mr.drs.-studenten om daar verandering in te brengen. ■

Jan-Willem de Paiva Verheijden

Stuur voor informele informatie over werken bij de EU een e-mail naar:
jan-willem.verheijden@ec.europa.eu